

NOORD HOLLANDS

DAGBLAD

24/10/37

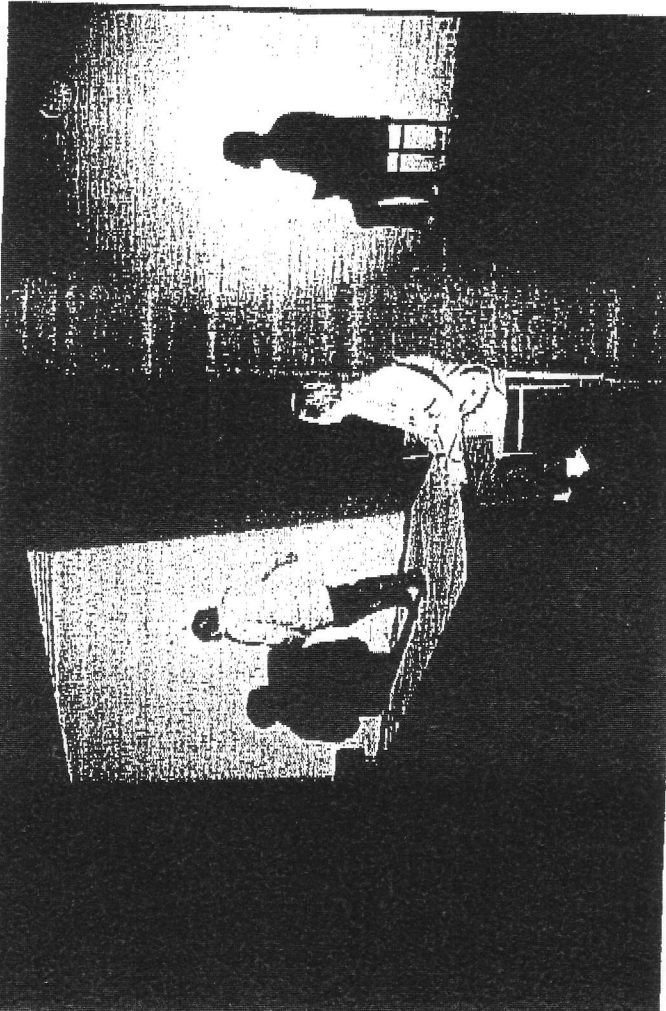
Hollandia's 'Ypsilanti' is zinnenprikkelende ervaring

Een aggregaat slaat brommend aan, een saxofoon loeit in de verte, een heftig gesprek ebt langzaam weg op de tonen van het sleutellied uit 'Songs from a secret garden'. Wie graag eens toneel wenst te zien op een belangwekkende locatie zit op voorhand goed bij Hollandia.

Een oud plakkaat aan de muur in een verlaten Zaanse fabriekshal herinnert nog aan de tijden van weleer: 'Als er speciale eisen aan deuren worden gesteld, moet het altijd weer Bruynzeel zijn'. Aan de overkant van de publieke tribune, een meter of vijftig van ons vandaan, speelt een man saxofoon. „Wat we vanavond gaan proberen te spelen is heel moeilijk om uit te leggen. Net als het leven", galmt even later zijn stem door de ruimte.

De Vlaaming Peter de Graef, onlangs voor zijn solo 'Henry' nog genomineerd voor het Theaterfestival en zojuist in België onderscheiden voor zijn hele oeuvre) schreef 'De drie mannen van Ypsilanti' voor drie jonge acteurs die vorig jaar afstudeerden aan de Toneel-school in Maastricht.

Een Amerikaanse psychiater behandelde ooit drie schizo-

□ Een scène uit de De drie mannen van Ypsilanti onder regie van Peter de Graef en Arne Lievens. Foto Ben van Duin

frenen, die elk beweerden de reïncarnatie van Jezus te zijn, door hen bij wijze van expertiment met elkaar te confronteren. Stijn Westenend, Fedja van Huet (met prachtig volle baard) en Marcel Hensema droegen dit wonderbaarlijke Broodje Aap-verhaal zelf aan. Zij spelen respectievelijk Riemer (een tandarts), Wim (een werkloze) en Felix (een

De drie mannen van Ypsilanti door Toneelgroep Hollandia. Met Stijn Westenend, Fedja van Huet en Marcel Hensema. Regie: Peter de Graef en Arne Lievens. Gezien op 17 oktober in Hal 4 van de Bruynzeel-fabriek, ZAANDAM. Daar nog te zien van 22 t/m 26 oktober.

taalfilosof); drie dolende zielen in een verlaten Noord-Hollands landschapsinterieur. „Hier zijn we terecht gekomen, na weet ik hoeveel levens. In een land en een taal waarmee je als een ouwe gans, die nog op het erf staat terwijl de anderen allang zijn vertrokken, jezelf voortdurend de eenzaamheid in snapt.”

Met bewondering en verbaazing luister en kijk je naar wat de Graef opnieuw aan taaldepote en de acteurs aan spelbreedte uit de kast weten te trekken. Deze spelers ontpoppen zich in de kiem van hun loopbaan als aasvreters, roodborstjes en spotvogels.

Een 'portable' deur vormt het centrale decorstuk in deze immense ruimte. De spelers kunnen er letterlijk mee in huis vallen en door 'm bijvoorbeeld een kwart slag te draaien kan een insider ineens buitenstaander worden en andersom. Het is

niet de enige toespeling op een Zaanse brok historie. Zo merkt Felix op dat hij misschien wel een Rus in plaats van een Noord-Hollander is. Deze mannen treffen elkaar op alle mogelijke manieren in hun gesprek-tenheid: van onverstaanbaar en nochtal tot betrokken, waast of begripvol. Op de rand van waarheid, droom en werkelijkheid ontroit zich een bijzondere belevenis vol geest, poëzie, baywoede, kindertijn, vrouwenverdriet, doodsangst en volksverlakerij. „We spelen eigenlijk een herinnering van mij”, zegt Westenend halverwege. Later komt hij wild-enthousiast binnen sterven om de andere twee en ons binnen twee minuten te laten zien hoe gauw we bereid zijn in de leugen (van het toneel) te geloven.

'Ypsilanti' is een zinnenprikkelende ervaring die je niet snel vergeet. De voorstelling langs de theaters. Dat wordt heerlijk woekeren met de ruimte. Daarbij ben ik er in het bijzonder benieuwd naar waar Westenend dan zijn zwakte blaas ledigt. Nu kan het mooi over een van de plasjes die zich hier door de regen en een porreus dak gevormd hebben.

HANS KOTTMANN